

Ministru kabineta prioritārie rīcības virzieni tautsaimniecības attīstībai

ES un globālie ekonomiskie un sociālie procesi aktualizē arī izaicinājumus Latvijas atvērtās ekonomikas izaugsmei un konkurētspējai. Turpinās zemo izmaksu produktu un segmentu dominance un lielais ēnu ekonomikas īpatsvars (23,6% no IKP), valsts budžeta telpa jebkādam atbalsta un modernizācijas iniciatīvām ir ļoti ierobežota, publisko pakalpojumu kvalitāte joprojām ir zema. Neizbēgams ir tālāks darbaspēka izmaksu pieaugums vidējā termiņā un ES fondu finansējuma apjoma krass samazinājums 2022.g.

Straujākai tautsaimniecības izaugsmei (sabalansēts IKP pieaugums 5% robežās katru gadu no 2018.g.) ir nepieciešams veikt tautsaimniecības strukturālo transformāciju, aktivizēt uzņēmējdarbības attīstību un paaugstināt produktu konkurētspēju. Balstoties tikai uz brīvā tirgus spēkiem un stimuliem, to panākt būs neiespējami. Ir nepieciešama efektīva struktūrpolitika un saskaņota atbildīgo institūciju darbība, vienojoties par prioritātēm, kuru īstenošanai katrai iesaistītajai ministrijai jāizpilda savi uzdevumi. Tādēļ valdības rīcības plānā tiek īpaši akcentēti rīcības virzieni, kuru izpildei visvairāk nepieciešama horizontāla vairāku resoru iesaiste izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Katrā no rīcības virzieniem tiek aprakstītas nepieciešamās darbības, norādot vadošo ministriju un ministrijas, kuru uzdevums ir sniegt atbalstu darbības kopējā mērķa sasniegšanai. Virzība uz kopējo katra rīcības virziena izpildi tiek īstenota, vadošajai ministrijai izveidojot un vadot rīcības virziena koordinācijas darba grupu, iesaistot sociālos partnerus. Vadošajai ministrijai un iesaistītajām atbalsta ministrijām noteikto uzdevumu izpildes monitoringu īsteno ar Ministru prezidenta biroja, PKC un nepieciešamības gadījumā sasaukto attiecīgo Ministru prezidenta vadīto attīstības padomju palīdzību. Prioritāro valdības rīcības virzienu progress tiek analizēts 2 reizes gadā pēc rezultāta uz 1. janvāri un 1.jūliju, saskaņojot ar sociālajiem partneriem sociālā dialoga ietvaros Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes ietvaros un tās apakšpadomēs un progresu izskatot Nacionālās attīstības padomē un Ministru kabinetā.

<i>N. p. k.</i>	<i>Rīcības virzieni un nepieciešamās darbības</i>	<i>Vadošā ministrija</i>	<i>Atbalstošās ministrijas</i>
1.	Uzņēmējdarbības vides uzlabošana ar mērķi nodrošināt straujāku un sabalansētāku ekonomikas izaugsmi un iekļūt <i>Doing Business</i> top-20 un <i>Globālā konkurētspējas indeksa</i> top-40 valstu grupās 2018. g.	EM	
1.1	Konceptuāla piedāvājuma izstrāde un īstenošana valsts/pašvaldību plašākām iespējām uzņēmējdarbības atbalstam un infrastruktūras pieejamībai	VARAM	EM, FM, ZM, TM
1.2	Ārvalstu investīciju piesaistes un labvēlīgas investīciju vides attīstīšanas stratēģija, stratēģisko investīciju (>50 miljoni €) projektu <i>portfeļa</i> izveide, identificējot prioritārās nozares	EM	SM, IeM, VM, LM, VARAM, FM, ZM, IZM
1.3	Normatīvās vides pilnveidošana, tiesu sistēmas caurspīdīga un efektīva darbība (tai skaitā efektīvizējot maksātspējas procesu un nodrošinot līdzsvaru starp maksātspējīgo personu un kreditoru interesēm)	TM	EM, FM

1.4	Publiskā iepirkuma sistēmas optimizācija: lielākas iespējas vietējam ražotājam un pakalpojumu sniedzējam, zaļais iepirkums vietējā pašpatēriņa/pieprasījuma nodrošināšanai	FM	EM, SM, ĀM, LM, VARAM, IZM, ZM
1.5	Ekonomiski nozīmīgo vietējo resursu (mežs, aramzeme, ūdens, vējš, nemetāliskie derīgie izrakteņi, u.c.) izmantošanas intensifikācija, pastiprinot privātā sektora ilgtspējīgu iesaisti šo resursu izmantošanā	VARAM	ZM, EM, FM, TM
1.6	Valsts īpašumā esošo aktīvu caurspīdīga un efektīva pārvaldības modeļa izstrāde un ieviešana	PKC	FM, SM, ZM, EM, KM, VM
1.7	Valsts informācijas sistēmu integrācija (pastiprinot datu vispārpieejamību un atkalizmantošanu), un uz tām bāzēti efektīvi publiskie pakalpojumi	VARAM	EM, ZM, FM
1.8	Finanšu un kapitāla tirgus ilgtspējīga attīstības koncepcijas izstrāde ar mērķi ieviest inovatīvus finanšu pakalpojumus (t.sk. <i>fintech</i>) un pozicionēt Latviju kā bāzi starptautisko finanšu pakalpojumu sniegšanai	FM	EM, TM
2.	Līdzsvarota un prognozējama nodokļu politika, sasniedzot iekasēto nodokļu apjomu 33% no IKP 2020.g.	FM	
2.1	Ēnu ekonomikas un ekonomisko noziegumu apkarošana, samazinot ēnu ekonomikas īpatsvaru valstī par 3 procentpunktiem līdz 2018.g.	FM	EM, ZM, VARAM, SM, TM, LM, IeM
2.2	Ilgtspējīgas nodokļu sistēmas izveide, tai skaitā nodokļu sloga pārvešana no darbaspēka uz ienākumiem no kapitāla un kapitāla pieauguma, uz patēriņu, uz nekustamo īpašumu un uz dabas resursu izmantošanu	FM	Visas ministrijas
3.	Inovācija kā ekonomikas transformācijai nepieciešams priekšnoteikums, privātā sektora motivācija ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā 47% apjomā no kopējiem ieguldījumiem 2018.g.	EM	
3.1	Nacionālās inovāciju sistēmas pilnveidošana, cilvēkresursu attīstība, motivācijas pasākumu izstrāde pētniekiem un biznesam un viņu kopdarbības stimulēšana, resursu koordinēšana, koncentrācija un vispārpieejamība	EM	IZM, FM, VM, ZM, VARAM
3.2	Konkurētspējīgu inovatīvu produktu un procesu radīšanas/pilnveidošanas un eksportspējas atbalsts kā Latvijai tradicionālajās nozarēs un procesos, tā augsto un vidējo tehnoloģiju nozarēs	EM	IZM, ZM, VM, VARAM, KM, ĀM
4.	Darbinieku prasmju un zināšanu uzlabošana produktivitātes un IKP pieauguma sasniegšanai un vienlaikus iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai	EM	
4.1	Demogrāfiskās situācijas uzlabošanas pasākumi visos saistītajos aspektos: dzimstības veicināšana, prognozējamā un darbīgā mūža garuma palielināšana	LM	VM, EM, IZM, FM
4.2.	Ekonomiskās emigrācijas samazinājums un remigrācija, vadāma terminēta augstas kvalifikācijas speciālistu imigrācija	EM	LM, KM, IZM, IeM, ĀM, SIF, VARAM

4.3	Reforma veselības aprūpes sistēmā, nodrošinot visiem Latvijas iedzīvotājiem vienlīdzīgi pieejamus no valsts budžeta līdzekļiem apmaksātus kvalitatīvus veselības aprūpes pakalpojumus, palielinot vidējo veselīgi nodzīvoto mūža gadu skaitu 2020. g. līdz 57 gadiem vīriešiem un 60 gadiem sievietēm	VM	FM, LM, VARAM
4.3.1	Veselības pakalpojumu finansējuma un pieejamības pārskatīšana: definēts veselības aprūpes pakalpojumu apjoms, kurus valsts nodrošina atbilstoši pieejamajiem budžeta līdzekļiem; kvalitatīva veselības pakalpojuma nodrošināšanai tiks pārskatīta veselības aprūpes cilvēkresursu pieejamība, izstrādājot un pakāpeniski īstenojot samaksas modeli	VM	FM, LM, VARAM
4.3.2	Konceptuāls priekšlikums par jaunu veselības finansēšanas modeli, piedāvājot vairākus iespējamus scenārijus finansējuma avotiem un ietverot apdrošināšanas komponenti; izvēlēta modeļa aprobācija 2017. g. un ieviešana 2018. g., nodrošinot ilgtspējīgu un stabilu finansējumu kā proporcionālu daļu no IKP vispārpieejamiem kvalitatīviem veselības aprūpes pakalpojumiem	VM	FM, LM
4.3.3	Veselības pakalpojumu sniedzēju kartējuma izstrāde, nosakot nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa ārstniecības iestāžu sniegto pakalpojumu klāstu un pieejamību un pārskatot atbildības sadalījumu par veselības pakalpojumu plānošanu starp Veselības ministriju un Nacionālo veselības dienestu.	VM	FM, LM, VARAM
4.3.4	E-veselības sistēmas un portāla izveide, uzsākot e-receptes un elektroniskās darbnespējas lapas obligāto lietošanu 2016. g. beigās, paredzot personas elektronisko identifikāciju pakalpojumu saņemšanai un optimizējot veselības nozares datu centralizētu pārvaldību	VM	FM, LM, VARAM
4.4	Sociālo garantiju un palīdzības sistēmas izvērtēšana ar mērķi nodrošināt atbilstību minimālajam patēriņa grozam un vienlaikus motivēt cilvēkus atgriezties darbā	LM	VM, EM, IZM, FM
4.5	Strukturālas izmaiņas izglītības sistēmā, uzsākot īstenot 21. gs. atbilstošu izglītības saturu un radot izglītības resursu efektīvu un pārdomātu izmantošanu	IZM	
4.5.1	Vispārējās izglītības skolu tīkla transformācija, nodrošinot kvalitatīvu vispārējās izglītības iestāžu tīklu un izglītojamo telpiskās mobilitātes (izglītības iestādes fiziskas pieejamības) kompleksu risinājumu	IZM	VARAM, SM, LM, VM, FM
4.5.2	Izglītības kvalitātes paaugstināšana, paaugstinot iegūtās pamatzglītības kvalitātes vērtējumu <i>Globālās konkurētspējas indeksā</i> un izstrādājot un ieviešot pasākumus visaptverošai jauno talantu selekcijai skolās (īpaši lauku reģionos)	IZM	LM, EM, VM
4.5.3	Profesionālās izglītības modernizēšanas pasākumi un pieaugušo motivācija tālākizglītībai, intensīva esošās modernās infrastruktūras izmantošana nodarbināto un bezdarbnieku kvalifikācijas celšanai ar mērķi nodrošināt darbaspēka kopējā kvalitātes līmeņa atbilstību šodienas prasībām	IZM	LM, EM
5.	Latvijas atvērtās ekonomikas drošības nostiprināšana un apdraudējumu novēršana, resursu optimāla sadale starp drošības un attīstības prioritātēm	AiM	

5.1	Drošības diplomātisko aspektu tālāka pilnveidošana, tai skaitā nepieciešamo ārējo priekšnoteikumu nodrošināšana, daudzpusējo līgumu saistību konverģence ar nacionālajām interesēm, mērķa finansējums ārējās robežas nostiprināšanai	ĀM	AiM, IeM, FM
5.2	Nacionālo bruņoto spēku kaujas gatavības un Zemessardzes kapacitātes paaugstināšana, palielinot aizsardzības budžetu līdz 1,7 % no IKP 2017. g. un 2 % no IKP 2018. g., investīcijām plānojot ne mazāk kā 20 %, bet personāla izdevumiem – ne vairāk kā 50 % no aizsardzības budžeta	AiM	FM, IeM, ĀM
5.3	ES un Latvijas austrumu robežas izbūve un aprīkošana valsts un ekonomiskās drošības draudu (nelegāla preču un finanšu plūsma, kontrabanda, nelegālā patvēruma meklētāju migrācija, u.c.) novēršanai	IeM	FM, ĀM, VARAM
5.4	Iekšējās drošības pastiprināšana, tai skaitā kritiskās infrastruktūras (enerģētika, elektroniskie sakari, transports) aizsardzība, sentimentu analīze, aktivizēta cīņa ar iekšējiem draudiem (tai skaitā ekonomisko attiecību kriminalizāciju, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu)	IeM	AiM, ĀM, FM, EM, SM
5.5	Valsts kiberdrošības stiprināšana, ieviešot vienotas minimālās drošības prasības, īpaši attiecībā uz informācijas sistēmām un lielo datu krātuvēm	AiM	SM, VARAM, FM, IeM, ĀM, LM
5.6	Nacionālo bruņoto spēku un Zemessardzes uzturēšanas un apgādes vajadzībām, kompensācijas darījumu (<i>off-set</i>) un/vai analoga principa izstrāde un ieviešana sadarbībā ar uzņēmējiem un pētniecības institūcijām, Latvijas uzņēmumu iesaiste NATO piegādes ķēdēs un Eiropas Savienības līmeņa atbalsta programmās	AiM	FM, EM, IZM, ZM, IeM, SM, VARAM
6.	Kultūras un uzņēmējdarbības sintēze ar mērķi nostiprināt nacionālo identitāti, piederības sajūtu Latvijas valstij, tās valodai, kultūrai un pamatvērtībām	KM	
6.1	Radošās industrijas attīstība, tradicionālo un moderno tehnoloģiju izmantošana radošo produktu izstrādē ar mērķi komercializēt kultūras ekonomisko potenciālu	KM	EM, IZM, ĀM, VARAM, FM
6.2	Nacionālās informācijas telpas attīstība un stiprināšana, drukāto un elektronisko plašsaziņas līdzekļu politikas pieņemšana un īstenošana; Latvijas informācijas pieejamība lielajās valodās	KM	EM, VARAM, TM, FM
6.3	Daudzveidīgas Latvijas valsts simtgades svinību programmas sagatavošana un īstenošana (2017.-2021. g.), tai skaitā Mežaparka estrādes un nacionālā stadiona sagatavošana sadarbībā ar Rīgas domi XXVI Vispārējo latviešu dziesmu un XVI Deju svētku norisei	KM	IZM, ĀM, VARAM, FM
6.4	Nacionālās kultūras infrastruktūras pilnveidošana, akustiskās koncertzāles projekta uzsākšana Rīgā, Laikmetīgās mākslas muzeja un Ventspils mūzikas vidusskolas ar koncertzāli veidošana, tai skaitā izmantojot modernās informācijas tehnoloģijas	KM	VARAM, FM